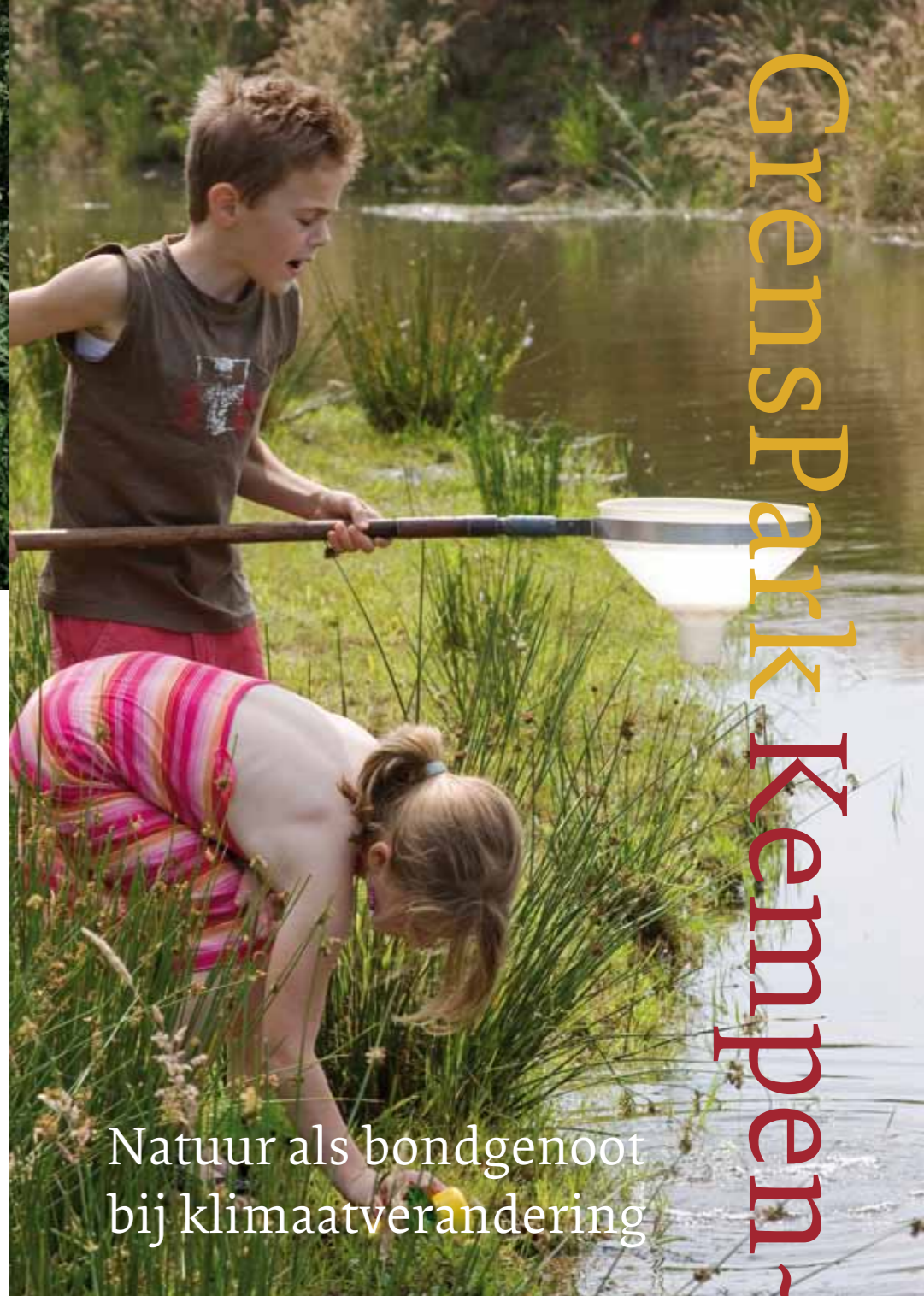

Meer informatie over de recreatiemogelijkheden is te verkrijgen op de website www.kempenbroek.eu. Op deze website en op de website www.ark.eu vindt u tevens meer informatie over het klimaatproject in het Kempen-Broek.

Natuur als bondgenoot bij klimaatverandering

VIER HALEN, ÉÉN BETALEN Niet alleen de natuur, maar ook recreatie, landbouw en waterbeheer profiteren van de maatregelen in het Kempen-Broek. Boeren krijgen betere ruilgrond, dichter bij huis. Het onderling koppelen van natuurgebieden maakt langere en interessantere wandel- en fietsroutes mogelijk. En iedereen heeft belang bij het vasthouden van schoon regenwater in natuurgebieden. Zo staat het herstel van waardevolle natuur aan de basis van een complete gebiedsontwikkeling.

CONCENTRATIE VAN MIDDELEN Investeren in natuur, recreatie, landbouw en waterbeheer loont. Zeker in een gebied met zulke grote potenties als het Kempen-Broek. Het vraagt om een geconcentreerde inzet van geld voor dit gebied. ARK, Habitura en het Regionaal Landschap Kempen en Maasland zijn erin geslaagd om, naast eigen middelen, ook externe geldstromen aan te boren van het Nederlandse Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu en de Europese Unie. Met financiële steun van de Nederlandse Provincie Limburg is zelfs een fonds voor grondverwerving opgezet dat zich zelf zal terugverdienen. Gaat er elders in de regio, bijvoorbeeld door woningbouw of wegverbreding natuur verloren, dan kan het betreffende bedrijf of de overheid dit compenseren door te investeren in natuurontwikkeling in het Kempen-Broek. Ook bedrijven die hun CO₂-uitstoot willen compenseren met de aanleg van nieuwe natuur willen we vragen om juist in deze regio te investeren. Tenslotte moet een hechte samenwerking met de waterschappen ervoor zorgen dat ook watergeld optimaal benut wordt in deze natuurlijke spons.

OP PAD IN HET KEMPEN-BROEK Wie al wandelend het Grenspark wil leren kennen, kan keuze maken uit 10 wandelgebieden. Een lange afstandswandeling van 104 kilometer verbindt alle gebieden in het Grenspark. Zo kan men zelfs een meerdaagse trektocht ondernemen. De fietsers maken gebruik van het alomgekende fietsroute-netwerk dat zowel aan Vlaamse als Nederlandse zijde uitgewerkt is. Voor ruiters, menbers en mountainbikers zijn er routes-op-maat uitgestippeld.

COLOFON

TEKSTEN EN SAMENSTELLING ARK Natuurontwikkeling FOTOGRAFIE ARK Natuurontwikkeling, Regionaal Landschap Kempen en Maasland, Ellen Luijckx, Erwin Christis, Gijs Kurstjens, Olaf op den Kamp ILLUSTRATIES Jeroen Helmer/ARK Natuurontwikkeling VORMGEVING Franka van Loon/Drie Plus DRUK Drukkerij Efficiënt, Nijmegen

MEER NATTE NATUUR IN GRENSPARK

KEMPEN-BROEK Een vrij toegankelijk natuurgebied dat zijn weerga in België en Nederland niet kent. Met een ongekeerde rijkdom aan planten en dieren: van bever tot boomkikker, van wespendingief tot weerschijnvlinder en van zwartkopmeeuw tot zonnedauw. Brongebied van kraakhelder water voor natuur, landbouw en recreatie. Dit alles komt binnen handbereik. In het Kempen-Broek wordt al twintig jaar hard gewerkt aan de versterking van natuur en recreatie. Met het klimaatproject in het Kempen-Broek worden nu nieuwe stappen gezet om losse natuurgebieden met elkaar te verbinden en waardevol water daarbinnen beter vast te houden.

Grenspark Kempen-Broek

25.000 HECTARE AANEENGESLOTEN NATUUR Het centrale deel van het Kempen-Broek bestaat uit een noord-zuid lopende keten van natuurgebieden in het grensgebied van Belgisch en Nederlands Limburg en Brabant. Echt met elkaar verbonden zijn deze natuurgebieden nog niet. Wegen, kanalen en maïsakkers vormen barrières in het landschap. Er wordt door veel partijen gewerkt aan het overbruggen van die barrières, o.a. door de aanleg van een ecoduct over de autosnelweg A2, wildwaarschuwingssystemen langs andere wegen en uitstapplaatsen voor wild langs kanalen. Hoog op de agenda van het nieuwe klimaatproject staat de verwerving van zogenaamde sleutelhectares: de laatste paar honderd hectaren, die nog tussen de verschillende natuurgebieden in liggen. Met de aankoop van deze sleutelhectares ontstaat een doorlopende natuurverbinding. Dit is aantrekkelijk voor wandelaars en fietsers, maar het is ook van levensbelang voor duizenden planten- en diersoorten.

SCHOON WATER OP VOORRAAD Zoals de naam al zegt is het Kempen-Broek van oorsprong een kletsnat gebied; een laagte, waarin grote en kleinere beekjes vanuit uitgestrekte moerassen hun weg naar de Maas zochten. Dit moeras werkte als een spons die veel regen- en kwelwater opnam en geleidelijk weer vrijgaf. Door kanalisatie van beken en diepe ontwatering in de afgelopen eeuwen is een groot deel van de natuurlijke sponswerking verloren gegaan. Lang was dit een groot voordeel voor de landbouw, maar door klimaatverandering gaan we vaker te maken krijgen met extreme droogte enerzijds en hinderlijke overstromingen anderzijds. Water vasthouden in de moerassen aan de bovenloop van beken wordt daarom steeds belangrijker.

Het klimaatproject biedt dankzij de uitbreiding van het natuuroppervlak in het Kempen-Broek, de mogelijkheid om de afvoer van water te vertragen. Daardoor zal tijdens natte perioden in de steden en dorpen benedenstrooms minder wateroverlast optreden. In hete zomers kunnen de natte natuurgebieden water afgeven aan de omgeving; droogteschade in de landbouw wordt hierdoor beperkt. Water- en moerasplanten zuiveren bovendien het water, waardoor mens en natuur hier kunnen genieten van kraakheldere beekjes en plassen.

DOORSTROOMMOERASSEN EN BROEKBOSSEN De bijzondere waterkwaliteit en het afwisselende landschap van het Kempen-Broek vertalen zich in een grote biologische rijkdom. Naast weelderige broekbossen vol wielewalen en wespdiëven, vinden we er schrale graslanden met bloeiende anjers en zeldzame parelmoervlinders. Door het schone kwelwater langer vast te houden kan de biodiversiteit nog verder toenemen. De overgangen tussen bos en grasland zijn nu nog vaak keihard, van elkaar gescheiden door prikkeldraad. Gevarieerde, natuurlijke bosranden, waarbij het bos via struweel en bloemenruigte geleidelijk overgaat in grasland, ontstaan door natuurlijke begrazing waarin paarden, runderen en herten een grote rol spelen. In het Stramprooierbroek zijn de eerste resultaten hiervan al te zien. Deze bosranden zijn rijk aan insecten, vogels en kleine zoogdieren.

DE KONING VAN HET WOOD. Zo wordt het edelhert wel genoemd. En waar de Limburgse bestuurders het Kempen-Broek ook wel de 'Veluwe van het Zuiden' noemen, past de terugkeer van dit prachtige dier. Sinds er in 2005 edelherten zijn losgelaten in het Weerterbos is het aantal bezoekers aan dit deelgebied sterk toegenomen. Een uitzichttoren biedt prachtig uitzicht over de 150 ha bos en grasland, waar de herten zich nu nog ophouden. Als het ecoduct over de autosnelweg A2 gereed is, zal deze groep herten zijn leefgebied kunnen uitbreiden in zuidwestelijke richting. Nieuw geplaatste waarschuwingssystemen moeten voorkomen dat er verkeersslachtoffers vallen en boeren worden gecompenseerd voor wildschade. Voor recreatie en toerisme is het edelhert een publiekstrekker van jewelste. Het klimaatproject in het Kempen-Broek draagt bij aan meer aaneengesloten leefgebied voor het edelhert.

DE BOOMKIKKER was vrijwel uitgestorven in deze regio. Het felgroene kikkertje heeft ondiepe, visvrije plassen nodig om zich voort te planten en houdt zich 's zomers schuil in ruigtes en struwelen. Door het herstel van overstromingsvlaktes en het langer vasthouden van regenwater ontstaan weer geschikte voortplantingswateren. Natuurlijke begrazing door paarden, herten en runderen zorgt voor gevarieerde bosranden; de favoriete zomerbiotoop van de boomkikker, die symbool staat voor het herstel van natuurlijke processen. Sinds 2009 worden er weer roepende mannetjes gehoord rond het Stramprooierbroek en hun aantal breidt gestaag uit. Deze dieren zijn afkomstig uit de Itterbeekvallei.

VRIJWILLIGE KAVELRUIL In het Kempen-Broek liggen natuurgebiedjes en landbouwgronden vaak dicht naast elkaar. Dat is onhandig, want de natuur is hier gebaat bij hoge grondwaterstanden, terwijl de landbouw het hele jaar door graag droge voeten houdt. Door landbouwenclaves uit het laaggelegen natuurgebied te ruilen kan iedereen aan zijn trekken komen. Gelukkig voor de boeren is er in het gebied veel goede ruilgrond beschikbaar; van de overheid of van collega's die er mee ophouden. Via vrijwillige kavelruil zorgt dit klimaatproject niet alleen voor aantrekkelijke, natte natuurgebieden, maar ook voor een betere verkaveling van de landbouwgronden. Bovendien wordt afgegraven grond uit het natuurgebied gebruikt om landbouwpercelen te verbeteren. Tenslotte kunnen boeren die dat willen een rol spelen bij het beheer van de natuurgebieden.